

— Drugi, — dometne Marko — htio da osveti poštenje svoje sestre; s njim na galiju!

— Treći je — opet će Božo — braneći stoku pred Turcima, nehotice jednoga ubio; i s njim na galiju! Za druga dva, — znadeš li ti, Marko, što su oni skrivili?

— Ne sjećam se; ali, bit će, da su i oni počinili nekakve slične zločine!

Na Dujmu se opažao silan dojam tih riječi. Nakon kratke stanke on će ogorčeno:

— Braćo moja, eto vidim, da kako naši stariji, tako eto ni mi, ne nađosmo mira ni pokoja, nego tek onda kada nas ledina pokrije!

— Ako nas pokrije! — upade Božo.

— Ili, kad nas razderu zemaljske zvijeri! — dometne Dujam.

— Ili morske nemani! — upotpuni Marko.

— Tako je, pravo ste rekli! Promislimo, braćo, koliko naših ljudi, hrvatskoga roda i govora, umire na svome krevetu, koliko li ih zakapaju u našim crkvama?

— Rijetki su ti — uzvratu Božo. — Crkve su nam preširoke i za žive i za mrtve!

— Braćo moja, kao da nad nama lebdi nekakvo prokletstvo! Zamjeramo se cijelomu svijetu, bijemo se sa svakim, a za koga? Zar za sebe, da nam bude bolje?

— Za naše gospodare — tiho će Marko.

— Dobro si rekao: za naše gospodare, da učvrstimo jače njihovu silu nad nama! Nakon svakog uspjeha, što izvojujemo nad njihovim neprijateljima, oni nas jače pritisnu.

— Prokleta naša kob! Tri puta prokleta! A zašto? Jer mislimo, a čuo sam od pametnih ljudi, da su i naši stariji ludo mislili, — da nam bez tuđinca nema spasa!

— A taj tuđinac nas samo guli i muze! — upadne Božo.

— A nas uvjerava, i mi vjerujemo, da nas uzdržava! — doda Marko.

— I da smo samo po njegovoj milosti živi! A mi?

— Na to prisižemo! — lupne Marko šakom po stolu, da se je teta Mande prenula.

— Bože, Bože! — bolno zavapi Dujam. — Hoće li naši ljudi ikad progledati!

otplavile humus i tako je nastao goli pusti krš. Šume dalmatinske je za-
pravo uništila zdvojnost našega čovjeka, kao posljedica tuđinskoga na-
silja.